

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Warszawa, 4/07/2018

Adam Bodnar

II.513.2.2018.MK

Pan
Zbigniew Ziobro
Minister Sprawiedliwości
Prokurator Generalny

Szanowny Panie Ministrze

W związku z wejściem w życie przepisów wprowadzających instytucję skargi nadzwyczajnej ujawnił się problem natury systemowej związany z pominięciem tej instytucji w uregulowaniach Rozdziału 58 Kodeksu postępowania karnego, co może implikować negatywne skutki prawne dla obywateli.

W myśl art. 91 § 1 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (Dz.U. z 2018 r., poz. 5) „w przypadku uwzględnienia skargi nadzwyczajnej, Sąd Najwyższy uchyla zaskarżone orzeczenie w całości lub w części i stosownie do wyników rozprawy orzeka co do istoty sprawy albo przekazuje sprawę do ponownego rozpoznania właściwemu sądowi, w razie potrzeby uchylając także orzeczenie sądu pierwszej instancji, albo umarza postępowanie. Sąd Najwyższy oddala skargę nadzwyczajną, jeżeli stwierdzi brak podstawy do uchylecia zaskarżonego orzeczenia”.

Skarga nadzwyczajna wywoływać może zatem skutki prawne podobne do kasacji i wznowienia postępowania karnego, skutkujące uniewinnieniem oskarżonego lub skazaniem go na łagodniejszą karę.

W myśl art. 552 § 1 k.p.k. oskarżonemu, który w wyniku wznowienia postępowania lub kasacji został uniewinniony lub skazany na łagodniejszą karę, służy od Skarbu Państwa odszkodowanie za poniesioną szkodę oraz zadośćuczynienie za doznaną krzywdę, wynikłe z wykonania względem niego w całości lub w części kary, której nie powinien był ponieść. Prawo do odszkodowania i zadośćuczynienia powstaje również: jeżeli po uchyleniu skazującego orzeczenia postępowanie umorzono wskutek okoliczności, których nie uwzględniono we wcześniejszym postępowaniu (por. § 2 art. 552 k.p.k.); związku z zastosowaniem środka

zabezpieczającego w warunkach określonych w § 1 i 2 art. 552 k.p.k. (por. § 3 art. 552 k.p.k.); oraz w wypadku niewątpliwie niesłusznego tymczasowego aresztowania lub zatrzymania (por. § 4 art. 552 k.p.k.).

Tymczasem ustawodawca wprowadzając w życie rozwiązania przewidujące instytucję skargi nadzwyczajnej we wskazanym wyżej kształcie, nie dokonał jednoczesnej nowelizacji art. 552 k.p.k. poprzez ujęcie w nim *expressis verbis* – prócz dotychczas uregulowanych tam instytucji – również skargi nadzwyczajnej. Oskarżony, który wskutek skargi nadzwyczajnej został uniewinniony lub skazany na łagodniejszą karę winien mieć natomiast na równych zasadach, jak te ustalone w powołanym art. 552 k.p.k. – prawo do odszkodowania i zadośćuczynienia za poniesioną szkodę oraz zadośćuczynienie za doznaną krzywdę, wynikłe z wykonania względem oskarżonego w całości lub w części kary, której nie powinien być ponieść.

W moim przekonaniu odesłanie w przepisie art. 95 pkt 2 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym - że w sprawach nieuregulowanych przepisami ustawy o Sądzie Najwyższym, do skargi nadzwyczajnej, w tym w zakresie postępowania w sprawie tej skargi, stosuje się w zakresie spraw karnych przepisy ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego dotyczące kasacji – nie rozwiązuje wskazanego powyżej problemu. Wydaje się bowiem, że odesłanie uczynione w powołanym art. 95 pkt 2 ustawy o SN, dotyczy wyłącznie przepisów Rozdziału 55 Kodeksu postępowania karnego.

W tym stanie rzeczy, zwracam się do Pana Ministra z uprzejmą prośbą o dokonanie analizy przedstawionej w niniejszym wystąpieniu problematyki i rozważenie podjęcia działań legislacyjnych w zakresie zmiany art. 552 k.p.k. we wskazanym kierunku. Jednocześnie uprzejmie proszę o poinformowanie mnie o stanowisku zajętym w omawianej materii i ewentualnie o podjętych działaniach.

Z wyrazami szacunku

(podpis na oryginale)